

חינוך בפרשה-חיי שרה יגעתי ומצאתי

הרב יחיאל מיכל מונדרוביץ', מרצה בכיר

חיים קלים יש לבני דורנו. תחבורה זמינה, כלים אלקטרוניים ודיגיטליים מתקדמים, וכלים חד פעמיים. ילדים כמעט ואינם נדרשים לסבלנות ומאמץ. טלאי על בגד? למחם מזון בלי 'מיקרוגל', להסתדר בלי לחם פרוס? ברוך השם! ילדים כבר לא מחויבים להשתתף בעול פרנסת הבית, שיש עוף מוכשר, טלפון נייד משוכלל ומייבש כביסה. אך, בכל זאת, העמל 'עשה משהו' בבניית האנשים. כאשר הלכנו לחיידר מרחקים ברגל, כאשר המתנו לשוחח בטלפון ציבורי ופתאום האסימון נבלע, כאשר שמרנו על שלימות הבגד כדי שנוכל להעבירו לבן-דוד, 'הסתדרנו עם מה שיש ועם מה שאין..! **התגברנו על קשיים והתגברנו בנפשנו.**

היום הכל נוצץ ויפה, אך לא עמיד מספיק מול התמודדויות. 'זור חד פעמי'. חובה עלינו לקרב את בנינו ותלמידינו למושגי ה'עמל ויגיעה' **הנדרשים בקיום תורה ומצוות.** חז"ל קבעו לפום **צערא אנרא.** אין אלה דברי נוחמים גרידא למתקשים ומילות עידוד לנכשלים. יש כאן תפיסת 'לכתחילה'. חייבים לעמול, לעמוד במשימות, לגבור על מכשולים, בכדי להיות יהודי ירא ונאמן, בעל יציבות מול פיתויי יצר הרע הרבים.

בפרשתנו לומדים על אליעזר המסיים תפילתו, והנה רבקה יוצאת למעין. הוא רץ לקראתה. **רש"י הק'** מבאר ריצתו, כי ראה את מי הבאר עולים לקראתה. ומנין למדו חז"ל שהמים עלו? כתב **הרמב"ן** שלא מוזכרת פעולת 'שאיבה', אלא **וְתָרַד הָעֵינָה וְתַמְלֵא כָּדָה וְתַעַל.** מילוי הכד ללא שאיבה – מפני שהמים עלו לקראתה. יש מקשים על הרמב"ן, שאמנם בפסוק זה לא נאמר שרבקה שאבה, אך בהמשך, כשאליעזר ביקש מעט מים, נא' **וְתָרַץ עוֹד אֶל הַבְּאֵר לְשָׂאב וְתִשָּׂאב לְכָל גַּמְלִיו.** שוב ושוב מצאנו שרבקה שואבת. תירץ 'סניגורן של ישראל' הרה"ק מברדיטשוב, ובדבריו יסוד עצום, שהרי כאשר רבקה ירדה בתחילה למעין אכן עלו המים לקראתה. וזאת, כי המים נועדו **לעצמה,** ומן השמים סייעו. אך לאחר שאליעזר ביקש מים, נעשו המים אמצעי לגמילות חסדים, ומצוות אינן באות בקלות! יש לעמול למצווה. בעבורו ובעבור גמליו היא שואבת, וכבר אין המים עולים. מצוה בלי יגיעה, ערכה פחות וירוד. **המצווה מוערכת בטרחה למענה.**

אין קיצורי דרך בעבודת ה'! שאלני פעם תלמיד 'הרי האבות כן זכו לקפיצת הדרך?' הסברתי שלאחר שהם השקיעו והוכיחו עמל - סייע להם הקב"ה, **וכך גם לנו.** בפרשה נאמר **וַיִּקַּח**

הַעֲבֹד עֶשְׂרֵה גְּמֻלִים מִגְּמֻלֵי אֲדָנָיו וַיִּלֶּךְ וְכָל טוֹב אֲדָנָיו בְּיָדוֹ וַיִּקָּם וַיִּלֶּךְ אֶל אָרֶם נְהָרִים. החכם
הבבלי **הבן איש חי** דורש את כפילות 'וילך', שרק אחרי שעשה אליעזר כברת ארץ בהליכתו,
לאחר שפעל ויגע, אזי זכה לקפיצת הדרך. כך גם אצל יעקב אבינו בדרכו חרנה, רק לאחר
שהתחיל לחזור לכיוון הר המוריה - קפצה לו הארץ ושקעה חמה שלא בעונתה, כמבואר שם
ברש"י. בשמים המתינו למאמץ של יעקב **ואז** סייעו לו. 'אתה יהודי עשה את שלך!'

חובה עלינו **להסביר** לבנים כי ב"ה חיים בנוחות, 'ניסיון העושר' תופס מקום 'ניסיון העוני', אך
יש להכיר בחשיבות **היגיעה**, והסיפוק העצום הבא אחרי מאמץ. אין להשוות טעמה של עוגת
'אינסטנט' לטעמה המשובח של מאפה מושקע. **באבות דרבי נתן** (פ"ג) שנינו **'יפה דבר אחד
בצער - ממאה שלא בצער'**. כשמי הבאר **לא** עלו לרבקה הרי זה **לטובתה**. היא זכתה לעשות
חסד מתוך יגיעה. נודה לה' על הנוחות בחיים, אך גם נקבל בברכה את המשימות והמטלות!
כאשר נדרשים לשאוב ולטרוח אחר מי 'בארה של תורה' - גדול התענוג, והשכר, מאלפי זהב
וכסף. 'יגעת ומצאתי - תאמין', תאמין שהיגיעה אף היא מציאה!

בהצלחה בעבודת הקודש!

יחיאל מיכל מונדרוביץ'

yym@gmail.com123